

Psychologische Therapie und politisches Handeln.

Kappeler:

41:

Marx betegner ideologi som en samfundsmæssig nødvendig falsk bevidsthed. (MEW 3, 1969, 67)

Den herskende klasses tanker er i enhver epoke de herskende tanker; gennem rådigheden over de materielle forhold. (ibid, s 46)

70:

Betydning er en almengørelse af virkeligheden, der i sin bærer - ordet og ordkombinationen - er krystalliseret og fikseret. Dette er den ideelle, åndlige form, hvori den samfundsmæssige erfaring, menneskeheden samfundsmæssige praksis er indeholdt. Betydningen hører dermed til de objektive fremtrædelsers område. (Leontjew, 1973, 219)

96:

Mange terapeuters praktiske erfaring, at klientens livsbetingelser væsentligt bestemmer terapiforløbet, forbliver i høj grad teoretisk ubegrebet.

Adskillelsen mellem den terapeutiske situation og den øvrige konkrete livssammenhæng som en ideologisk fiktion, hvis modsætning til virkeligheden forstyrrer kommunikationen mellem terapeut og klient, med hindring af behandlingen til følge.

101:

Det strikte neutralitetskrav er et tilspidset udtryk for det borgerlige individs fremmedgørelse for sig selv, og dets adskillelse og isolering fra andre individer. Det er udtryk for spaltningen af mennesker i arbejdsmæssige funktioner og "privat-personer" (i en offentlig og privat side), der i den udviklede kapitalisme har fundet sit højdepunkt.

Holzcamp & H.-Osterkamp:

157:

(dyr/menneske-overgang)... hvorved den evolutionære optimering af levestøtterne til verdenen herigennem overlægges i den modsatte proces: optimeringen af verdenen til menneskerne.

158:

Dette betyder, at - stadig modalt set - at de for samfundsenheden ("Gesellschaftseinheit") i dens altid historisk bestemte form nødvendige evner, egenskaber, indstillinger, behov etc. gennem den individuelle samfundsmæssiggørelse af det enkelte samfundsmedlem må reproduceres personalt i dennes interesse i egen livssikring.

159:

I den grad den enkelte yder betydningsfuldt bidrag til det fælles mål om forbedrede livsbetingelser, vinder han også betydning for de andre, bliver altså af disse "bekræftet" i

sin eksistens og fremmet i sin udvikling.

160:

Terapimål: generelt set altid klientens evnegørelse til opnåelse af optimal kontrol over sine egne livsbetingelser, samfundsmæssig integration og bevidst livsførelse og selvudvikling ifølge samfundsmæssige og individuelle livsnødvendigheder i fuld realisering og udvidelse af givent handlerum.

161:

Begyndelsen af den terapeutiske proces er alment kendetegnet ved patientens bevidstløse involverethed i sine modsætningsfulde og restriktive livsomstændigheder, og gennem blind reaktion herpå til egen skade. Gennem den vellykkede terapi-proces kommer denne til erkendelse af de egne psykiske besværligheders afhængighed af de objektive livsomstændigheder og disses indflydelse i løbet af individualudviklingen som selvstændiggjorte fejlholdninger, tendenser til konfliktundgåelse, emotionelle forstyrrelser etc., og dermed den altid overskridende mulighed for at overvinde disse problemer gennem bevidst ændring af disse betingelser, for at nå til optimal selvudvikling og livsfylde.

Dernæst kan tilsyneladende blot "private" problemer forstås som individuelle fremtrædelser af menneskelige livsmuligheders samfundsmæssige restriktion, hvorigennem isolationen tendentielt kan ophæves i retning af sammenslutning med mennesker i samme objektive situation under det fælles mål af forbedringen af de almene livsbetingelser.

162:

(i forb m "besværlige" unge:) Karakteristisk for den slags "standard-problemer" er, at der ikke derved menes problemer for den unge, men for de, der har med vedkommende at gøre. Derved kan der ikke fra disse "klager" udledes terapimål, da disse må overtages af klienten.

166:

Ved at der i psykoanalysen udelukkende arbejdes med sådanne "skæbne-agtige" fakta fra den tidlige barndom, indskrænkes blikfeltet til sådanne hændelser, som man principielt er udleveret til (ex: moders død).

Sådanne "tilfældige" livshistoriske hændelser er af betydning, men kan kun forstås som besværende faktorer indenfor den klassespecifikke livssituation, hvorindenfor de alene er bestemmelige.

Muligheden og nødvendigheden af at ændre de egne livsbetingelser for virkelig overvindelse af psykiske problemer udklamres således.

172:

Den videnskabeligt begrundede nægten af at betragte den "personlige skæbne" som blot privat hændelsestilfælde er ikke

en forsømmelse af denne skæbne, men grundlaget for en adækvat begribelse og bevidst ændring heraf.

Terapien som kontakt fra "privat" til "privat" lader de egentlige grunde for problemerne uforandret.

178:

De blot "sociale" behov forandres til behovsgrundlag for menneskers tendens til kooperativ integration i samfundsmæssige relationer, dermed udvidelse af indflydelsen på den samfundsmæssige proces, altså egne livsbetingelser.

179:

Fremkomsten af "motivation" afhænger altså ikke kun og primært af subjektet, men forudsætter nødvendigvis eksistensen af samfundsmæssige mål, der gennem deres objektive beskaffenhed faktisk muliggør udvidelse af deltagelsen i den samfundsmæssige realitetskontrol og kooperativ integration, og dermed forbedret kontrol over egne livsbetingelser.

180:

Det udgangspunkt, som motiveret handlen opstår i er altid den subjektive modsætning mellem oplevet nødvendighed af forbedret kontrol over egne livsbetingelser på den ene side og de anstrengelser og risikoer der er forbundet med en aktivitet til sådan livsforbedring på den anden side.

Trods den subjektive nødvendighed af forbedring af indflydelse på egne livsomstændigheder kan individet hænge fast i en tilstand af "umotiverethed",

-når samfundsmæssige mål, hvis forfølgelse muliggør udvidelse af kontrol over egne livsbetingelser, ikke er til stede hhv. ikke kan erkendes

-når muligheden for aktualisering af de for opnåelse af målet fordrede færdigheder reelt eller subjektivt ikke består og/eller

-når individet gennem en modsætningsfuld og ikke strukturerbar behovssituation ikke kan rette emotionaliteten mod mål opnåelse. (Disse 3 aspekter er tæt forbundne.)

181:

"Angstberedskab" er her karakteriseret som trussel mod egen eksistens gennem truende tab af kontrol over samfundsmæssige, og dermed egne livsbetingelser, og bliver til "manifest angst" når overvindelse af den nuværende udleverethed til aktuelle livsomstændigheder ikke kan anticiperes; når individet altså passivt må gå en tilstand af stadig voksende eksistenstrussel i møde.

(ifm overtagelse af "fremmede" samfundsmæssige krav:) Det reale alternativ til "motiveret" opgaveopfyldelse er altså her kravopfyldelse under ydre eller indre tvang. I sådanne tvangssituationer er anstrengelsen ved handlingsretningen altså ikke gennem anticipation af "produktiv" tilfredsstillelse indeholdt i en positiv emotionel vurdering, men fremtræder fuldt i dennes negative værdi, og kan kun frembringes gennem isoleret

viljeskraft.

182:

(mht evner til at tilfredsstillere fremmede interesser:)
 Evner, der er nødvendige til at realisere påtvungne målsætninger, bringer ikke i deres anvendelse ikke i sig selv udvidelse af selvbestemmelse, og dermed livsfyldeudvidelse, men tjener i bedste fald muliggørelsen af handlinger som "middel til målet" om forbedring af livssituationen under afhængighedsbetingelser. Disses fremstilling er derved ikke et moment ved "produktiv" behovstfredsstillelse.

184:

Da den emotionelle vurdering kun forholder sig til realitetsforhold såvidt og således som de kognitivt opfattes af subjektet, hænger den emotionelle truffethed og handleberedskab overfor et omverdensforhold sammen med graden og arten af subjektets kognitive forståelse. Lovmæssighederne ved et individs emotionelle vurdering af de objektive samfundsmæssige livsbetingelser kan altså kun adækvat forståes i konteksten af lovmæssighederne ved individets (evt. fejl-)erkendelse af disse livsbetingelser.

Den "orienterende" erkendelse er det enkeltes instrument til at finde sig til rette i en naturlig-uforanderligt opfattet omverden, i værensberægtigelsens tjeneste.

... enhver skelnen mellem fremtrædelse og væsen udebliver, overfladen er identisk med virkeligheden. Udvikling som frembringelse af noget kvalitativt andet og nyt kan ikke tankemæssigt reproducere: fortiden såvel som det fremtidige struktureres efter nutidens overflades "mønster", hvorved hverken nutiden og fremtiden kan forståes som foranderlig, men fremstår som den af mennesker uafhængige "naturlige" omverden. (mods. "begribende" erkendelse).

186:

Overgangen fra det gnostiske stadie af "orienterende" til "begribende" erkendelse er ikke at betragte som et endegyldigt individualhistorisk skridt. Alternativet stilles igen og igen i forskellige sammenhænge og på forskellige niveauer.

188:

Det i den orienterende erkendelse liggende afkald på kontrol over de samfundsmæssige rammebetingelser for den individuelle livsbemægtigelse, betyder objektivt set at den til orientering opbyggede struktureringsmåde af hverdagsrealiteten til stadighed kun er "brugbar" såfremt de givne rammebetingelser ikke forandres.

190:

Man kan ikke betragte "handleevne" som noget absolut opnåeligt, men må skelne mellem forskellige niveauer af relativ handleevne som forhold mellem selvbestemmelse gennem

indflydelse på almene og dermed individuelle livsbetingelser og graden af ydre stabilisering og fremmedbestemmelse gennem samfundsmæssige afhængighedsforhold.

Psykisk konflikt mellem den emotionelle værdi af realiserbare alternativer står i modsætning til truslen mod eksistensgrundlag fra de samfundsmæssige magtinstanser.

193:

En konfliktbemægtigede skelnen betuder en sammenhængende emotionel vurdering og dermed handleberedskab.

195:

En vurdering af "farerne" kan føre til at de forandrende handlinger er mulige. Hvis de skønnes at have for uheldige konsekvenser, betyder det ikke at målene opgives, men henlægges til andet tidspunkt eller opnåelsesvej.

197:

Konfliktafværge er alment set regression fra den opnåede status af begribende erkendelse til den blotte orientering.

... på denne måde bliver sammenhængen mellem de egne interesser og interesserne hos andre mennesker i samme samfundsmæssige situation elimineret bevidsthedsmæssigt, hvormed ansatsvise kooperative relationer til gennemsætten af fælles mål underkendes som blot "sociale" relationer, hvorved såvel egne som fremmede interesser og behov isoleres fra de objektive livsbetingelser og personaliseres som udspringende fra den enkelte.

198:

I konfliktafværgen sælges evnen og behovet for højere niveau af selvbestemmelse og livsfylde tff. den relative angstfrihed ved stagnationen af den kooperative integration, og derved udviklingsløshed.

... hvorved også emotionaliteten som samlet vurdering af omverdenen ift. de subjektive nødvendigheder bliver stadig mere diffus.

Den med forskellige konfliktafværge-teknikker forbundne naturalisering og personalisering af samfundsmæssige modsætninger og det dermed forbundne tilbagetrækning til privatlivet er objektivt i kapitalens interesse og i mangfoldige former indeholdt i den borgerlige ideologi.

199:

I mange afværgeformer står benægtelsen og fortrængningen af alle kognitioner om historisk skabthed, modsætninger og foranderlighed i forgrunden, i andre afværgeformer bliver muligheden og nødvendigheden af nødvendigheden af forbedring af egne livsomstændigheder be-

nægtet,
i andre igen omvendes de objektive samfundsmæssige udviklings-
skrænker til individuelle utilstrækkeligheder.

Afværgendenser kan gennem opvæksten selvstændiggøres.
Reinterpretation af det freudske "overjags"-begreb som intro-
jektiv identificering med de irrationelle, vilkårlige for-
dringer og indskrænkninger fra forældre og opdragelsesinstan-
ser.

201:

Den onde cirkel (spiral) at angstundgåelsen gennem
konfliktafværge er samtidig udviklingsbetingelse for angsten.

202:

Terapi:

- de objektive livsbetingelsers metodologiske primat
- fordring om politisk-økonomisk funderet udarbejdelse af
klientens klasse- og positionsspecifikke livssituation.
- indsigt i lovmæssighederne ved sammenhængen mellem livsbe-
tingelser og menneskelig subjektivitet.

Analysen af den subjektive livssituation må tage ud-
gangspunkt i klientens emotionalitet, da afgørende informatio-
ner om klientens omverdensforhold og disses mulige forstyrrel-
ser er indeholdt heri, og da klientens lidelse og den terapeuti-
ske overvindelse heraf er ensbetydende med den nuværende
karakteristik og den ønskede opnåede forandring - emotionali-
teten som udtryk for arten og måden af klientens beherskelse
af den objektive verden.

203:

Indledningen af enhver analyse af den subjektive livssi-
tuation danner en overfladisk "status" over den berørtes
emotionelle befindende, herunder de emotionelt vurderede egne
og fremmede kognitioner af/over klienten.

204:

I en tilstand af målløshed kommer man ikke til entydige
vurderinger af hverken egne eller anders handlinger, da disse
kun kan vurderes i deres betydning for udvidelse af livsmulig-
heder.

205:

Indledningen af terapi ofte foranlediget af at hidtidig
risikoløse handletendenser pga. forandrede konfliktkonstella-
tioner skaber nye handlenødvendigheder.

207:

På dette stadie af terapien nytter det ikke det fjerneste
at terapeuten meddeler klienten sin viden om den menneskelige
subjektivitets objektive betingethed, og altså også klientens,
og om de almen lovmæssigheder ved "subjektivering" af den
objektive livssituation i den individuelle udviklingsproces.

For klienten - som netop er karakteriseret ved fangethed i "orientering" - har eget subjektive befindende tilsyneladende ikke det fjerneste med nogle klassespecifikke livsbetingelser at gøre. Sådant information forbliver ydre ift. klientens subjektivitet, og ændrer ikke ved dennes emotionalitet og handleevne.

208:

I stadig højere grad må sådanne situationer inddrages, hvori klienten selv indvinder kognitiv-emotionel evne og beredskab til begribelse af egen subjektivitets objektive betingethed, hvor altså modsætningerne i klientens livsførelse tilspidses, at de objektive årsager nærmest gives herudaf, således at terapeutens bidrag og informationer kan optages som stadig virkelig udvidelse af klientens subjektive erfaringsverden. I samme proces må terapeuten konkretisere sin hidtil "abstrakte" viden om sammenhængen mellem klientens subjektive og objektive livssituation således at de rigtige "oplysninger" gives på rette tid og måde.

214:

Da man ifølge den borgerlige ideologi oplever sig selv og sin emotionalitet isoleret fra de samfundsmæssige forhold, kan man tilskrive egen manglende motiverethed og deraf betingede evnemangel til egen utilstrækkelighed som ubetviveligt primat.

215:

Gennem den manglende motivation bliver diskrepansen mellem ydelsesnødvendighed i egen interesse og ydelsesevne stadig større, og kappes sammenhængen over, kan cirkelen (spiralen) mellem evne- og motivationsmangel ikke længere gennembrydes ved egen kraft. (=terapi).

221:

Første betingelse for senere at opnå adækvat konfliktbehandling er bevidstgørelsen af konflikterne, altså ophævelse af konfliktafværgen, og dermed emotionelt beredskab til at optage den hidtil undgåede omverdensindgåelse til udvidelse af kontrollen over egne livsbetingelser.

De risikoer, som han tidligere er trådt tilbage for, må gøres bærelige for klienten; han må se sin reelle chance.

Da klientens hidtidige konfliktafværgen er bundet til frygten for hjælpeløshed og isolation, er det centralt for den terapeutiske relation at udvirke en udvidelse af klientens "bündnisbasis".

222:

Ved starten af denne proces må terapeuten træde personligt frem som klientens første forbundspartner.

224:

Her er det subjektivt nødvendigt med en mellemfase i den terapeutiske proces, i hvilken det er at ophæve de omtalt

forskydninger og sløringer af aggressionsmålene indenfor det "orienterende" omverdensmøde; altså ikke allerede en afpersonalisering, men først at forbinde aggressionen bevidst og manifest til de tilstedeværende ophavsmænd til restriktionen. ... Han må først være ganske sikker på egne behovs realitet, at den personlige undertrykkelse foregår, og berettigelsen af egen aggression mod ophavsmændene, før en begribende analyse af de forhold, der manifesterer sig i personers forholdene sig, og dermed udvidelse af bevidst og motiveret stræben efter kontrol over egne livsomstændigheder.

225:

Da forholdet mellem samfundsmæssige og individuelle interesser indenfor det "orienterende" omverdensmøde ikke realiseres, og livsbemægtigelse ses som det enkelte individs finden-sig-til-rette i en usamfundsmæssig-natuagtig omverden, har enhver indenfor dette begrænsede synsfelt med egne behov og krav udfra eget standpunkt altid "ret" indenfor modsætninger til "den anden". Terapeutens tagen-parti for klientens behov er her altså sagligt begrundeligt med den implicitte (som må senere gøres eksplicit) begrænsning "fra dit standpunkt."

285.

Nødvendigheden af en realhistorisk relativering af terapifremskridtene (medtænke ydre forholds betydning), hvor de gældende handlerum og udviklingsmuligheder i de givne udgangssituationer nøje må fremanalyseres, besværliggør en objektivisering af terapifremskridtene - men dette er ikke noget vi vælger at gøre besværligt, det ligger i sagen.

290:

Det nytter ikke, at klient og terapeut indenfor den traditionelle setting blot "forholder sig bevidst hertil". Da begrænsningerne ligger i terapiprocessens materielle basis, vil de slå igennem, om ikke andet, så "bag om ryggen" på de deltagende. Derimod må organiseringen af terapien bringes i overensstemmelse med teorien; erkendelsen af psykiske forstyrrelser samfundsmæssige årsager og de objektive og subjektive betingelser for overvindelsen heraf må så vidt muligt finde materiel gestalt i den terapeutiske organisering. Kun på denne måde er en virkelig praktisk omsættelse af teorien til at arbejde henimod.

Jesper, Jan -91.

viljeskraft.

182:

(mht evner til at tilfredsstillende fremmede interesser:)
 Evner, der er nødvendige til at realisere påtvungne målsætninger, bringer ikke i deres anvendelse ikke i sig selv udvidelse af selvbestemmelse, og dermed livsfyldeudvidelse, men tjener i bedste fald muliggørelsen af handlinger som "middel til målet" om forbedring af livssituationen under afhængighedsbetingelser. Disses fremstilling er derved ikke et moment ved "produktiv" behovstilfredsstillelse.

184:

Da den emotionelle vurdering kun forholder sig til realitetsforhold såvidt og således som de kognitivt opfattes af subjektet, hænger den emotionelle truffethed og handleberedskab overfor et omverdensforhold sammen med graden og arten af subjektets kognitive forståelse. Lovmæssighederne ved et individs emotionelle vurdering af de objektive samfundsmæssige livsbetingelser kan altså kun adækvat forståes i konteksten af lovmæssighederne ved individets (evt. fejl-)erkendelse af disse livsbetingelser.

Den "orienterende" erkendelse er det enkeltes instrument til at finde sig til rette i en naturlig-uforanderligt opfattet omverden, i værensberettigelses tjeneste.

... enhver skelnen mellem fremtrædelse og væsen udebliver, overfladen er identisk med virkeligheden. Udvikling som frembringelse af noget kvalitativt andet og nyt kan ikke tankemæssigt reproducere: fortiden såvel som det fremtidige struktureres efter nutidens overflades "mønster", hvorved hverken nutiden og fremtiden kan forståes som foranderlig, men fremstår som den af mennesker uafhængige "naturlige" omverden. (mods. "begribende" erkendelse).

186:

Overgangen fra det gnostiske stadie af "orienterende" til "begribende" erkendelse er ikke at betragte som et endegyldigt individualhistorisk skridt. Alternativet stilles igen og igen i forskellige sammenhænge og på forskellige niveauer.

188:

Det i den orienterende erkendelse liggende afkald på kontrol over de samfundsmæssige rammebetingelser for den individuelle livsberettigelse, betyder objektivt set at den til orientering opbyggede struktureringsmåde af hverdagsrealitetens tilstande bliver en "budsbeholdning" på fremtidens livsberettigelse.

indflydelse på almene og dermed individuelle livsbetingelser og graden af ydre stabilisering og fremmedbestemmelse gennem samfundsmæssige afhængighedsforhold.

Psykisk konflikt mellem den emotionelle værdi af realiserbare alternativer står i modsætning til truslen mod eksistensgrundlag fra de samfundsmæssige magtinstanser.

193:

En konfliktbemyndiget skelnen betynder en sammenhængende emotionel vurdering og dermed handleberedskab.

195:

En vurdering af "farerne" kan føre til at de forandrende handlinger er mulige. Hvis de skønnes at have for uheldige konsekvenser, betyder det ikke at målene opgives, men henlægges til andet tidspunkt eller opnåelsesvej.

197:

Konfliktafværge er alment set regression fra den opnåede status af begribende erkendelse til den blotte orientering.

... på denne måde bliver sammenhængen mellem de egne interesser og interesserne hos andre mennesker i samme samfundsmæssige situation elimineret bevidsthedsmæssigt, hvormed ansatsvise kooperative relationer til gennemsætten af fælles mål underkendes som blot "sociale" relationer, hvorved såvel egne som fremmede interesser og behov isoleres fra de objektive livsbetingelser og personaliseres som udspringende fra den enkelte.

198:

I konfliktafværger sælges evnen og behovet for højere niveau af selvbestemmelse og livsfylde tff. den relative angstfrihed ved stagnationen af den kooperative integration, og derved udviklingsløshed.

... hvorved også emotionaliteten som samlet vurdering af omverdenen ift. de subjektive nødvendigheder bliver stadig mere diffus.

Den med forskellige konfliktafværge-teknikker forbundne naturalisering og personalisering af samfundsmæssige modsætninger og det dermed forbundne tilbagetrækning til privatlivet er objektivt i kapitalens interesse og i mangfoldige former indeholdt i den borgerlige ideologi.

nægtet.

i andre igen omvendes de objektive samfundsmæssige udviklings-skranker til individuelle utilstrækkeligheder.

Afværgendenser kan gennem opvæksten selvstændiggøres. Reinterpretation af det freudske "overjægs"-begreb som introjektiv identificering med de irrationelle, vilkårlige fordringer og indskrænkninger fra forældre og opdragelsesinstanser.

201:

Den onde cirkel (spiral) at angstundgåelsen gennem konfliktafværge er samtidig udviklingsbetingelse for angsten.

202:

Terapi:

- de objektive livsbetingelsers metodologiske primat
- fordring om politisk-økonomisk funderet udarbejdelse af klientens klasse- og positionsspecifikke livssituation.
- indsigt i lovmæssighederne ved sammenhængen mellem livsbetingelser og menneskelig subjektivitet.

Analysen af den subjektive livssituation må tage udgangspunkt i klientens emotionalitet, da afgørende informationer om klientens omverdensforhold og disses mulige forstyrrelser er indeholdt heri, og da klientens lidelse og den terapeutiske overvindelse heraf er ensbetydende med den nuværende karakteristik og den ønskede opnåede forandring - emotionaliteten som udtryk for arten og måden af klientens beherskelse af den objektive verden.

203:

Indledningen af enhver analyse af den subjektive livssituation danner en overfladisk "status" over den berørtes emotionelle befindende, herunder de emotionelt vurderede egne og fremmede kognitioner af/over klienten.

204:

I en tilstand af målløshed kommer man ikke til entydige vurderinger af hverken egne eller anders handlinger, da disse kun kan vurderes i deres betydning for udvidelse af livsmuligheder.

205:

Indledningen af terapi ofte foranlediget af at hidtidig risikoløse handletendenser pga. forandrede konfliktkonstellationer skaber nye handlenødvendigheder.

For klienten - som netop er karakteriseret ved fangethed i "orientering" - har eget subjektive befindende tilsyneladende ikke det fjerneste med nogle klassespecifikke livsbetingelser at gøre. Sådan information forbliver ydre ift. klientens subjektivitet, og ændrer ikke ved dennes emotionalitet og handleevne.

208:

I stadig højere grad må sådanne situationer inddrages, hvori klienten selv indvinder kognitiv-emotionel evne og beredskab til begribelse af egen subjektivitets objektive betingethed, hvor altså modsætningerne i klientens livsførelse tilspidises, at de objektive årsager nærmest gives herudaf, således at terapeutens bidrag og informationer kan optages som stadig virkelig udvidelse af klientens subjektive erfaringsverden. I samme proces må terapeuten konkretisere sin hidtil "abstrakte" viden om sammenhængen mellem klientens subjektive og objektive livssituation således at de rigtige "oplysninger" gives på rette tid og måde.

214:

Da man ifølge den borgerlige ideologi oplever sig selv og sin emotionalitet isoleret fra de samfundsmæssige forhold, kan man tilskrive egen manglende motiverethed og deraf betingede evnemangel til egen utilstrækkelighed som ubetviveligt primat.

215:

Gennem den manglende motivation bliver diskrepansen mellem ydelsesnødvendighed i egen interesse og ydelsesevne stadig større, og kappes sammenhængen over, kan cirkelen (spiralen) mellem evne- og motivationsmangel ikke længere gennembrydes ved egen kraft. (=terapi).

221:

Første betingelse for senere at opnå adækvat konfliktbehandling er bevidstgørelsen af konflikterne, altså ophævelse af konfliktafværgen, og dermed emotionelt beredskab til at optage den hidtil undgåede omverdensindgåelse til udvidelse af kontrollen over egne livsbetingelser.

De risikoer, som han tidligere er trådt tilbage for, må gøres bærelige for klienten; han må se sin reelle chance.

Da klientens hidtidige konfliktafværgen er bundet til frygten for hjælpeløshed og isolation, er det centralt for den terapeutiske relation at udvirke en udvidelse af klientens "bündnisbasis".

forskydninger og sløringer af aggressionsmålene indenfor det "orienterende" omverdensmøde: altså ikke allerede en afpersonalisering, men først at forbinde aggressionen bevidst og manifest til de tilstedeværende ophavsmænd til restriktionen. ... Han må først være ganske sikker på egne behovs realitet, at den personlige undertrykkelse foregår, og berettigelsen af egen aggression mod ophavsmændene, før en begribende analyse af de forhold, der manifesterer sig i personers forholden sig, og dermed udvidelse af bevidst og motiveret stræben efter kontrol over egne livsomstændigheder.

225:

Da forholdet mellem samfundsmæssige og individuelle interesser indenfor det "orienterende" omverdensmøde ikke realiseres, og livsbemægtigelse ses som det enkelte individs finden-sig-til-rette i en usamfundsmæssig-natuagtig omverden, har enhver indenfor dette begrænsede synsfelt med egne behov og krav udfra eget standpunkt altid "ret" indenfor modsætninger til "den anden". Terapeutens tagen-parti for klientens behov er her altså sagligt begrundeligt med den implicitte (som må senere gøres eksplicit) begrænsning "fra dit standpunkt".

285.

Nødvendigheden af en realhistorisk relativisering af terapifremskridtene (medtænke ydre forholds betydning), hvor de gældende handlerum og udviklingsmuligheder i de givne udgangssituationer nøje må freanalyseres, besværliggør en objektivisering af terapifremskridtene - men dette er ikke noget vi vælger at gøre besværligt, det ligger i sagen.

290:

Det nytter ikke, at klient og terapeut indenfor den traditionelle setting blot "forholder sig bevidst hertil". Da begrænsningerne ligger i terapiprocessens materielle basis, vil de slå igennem, om ikke andet, så "bag om ryggen" på de deltagende. Derimod må organiseringen af terapien bringes i overensstemmelse med teorien; erkendelsen af psykiske forstyrrelsers samfundsmæssige årsager og de objektive og subjektive betingelser for overvindelsen heraf må så vidt muligt finde materiel gestalt i den terapeutiske organisering. Kun på denne måde er en virkelig praktisk omsættelse af teorien til at arbejde henimod.